

Maris Lauri
Riigikogu rahanduskomisjon
rahanduskomisjon@riigikogu.ee

Meie 30.05.2025 nr 13-3.1/2560-1

**Ettepanekud rahapesu ja
terrorismi rahastamise tõkestamise
seaduse muutmise seaduse eelnõule
640SE**

Austatud proua Maris Lauri

Riigikogus on menetluses seaduseelnõu 640SE. Käesolevaga soovime eelnõu algatajana teha eelnõusse järgnevaid parandusi, arvestades aruteludega õiguskantsleriga ning saabunud parandusettepanekuid.

1. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 8, muutes vastavalt järgnevate sätete numeratsioonile, ja sõnastada see järgmiselt:

„8) paragrahvi 50 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Teade esitatakse selleks ette nähtud süsteemi või X-tee teenuse kaudu“;

Selgitus: Seadusemuudatuse jõustumise ajaks on RAB-il valminud uus teabesüsteem, mille kaudu on võimalik kohustatud isikutel teateid esitada. Senine veebivorm kaob, mistõttu ei vasta seaduse sõnastus enam tegelikkusele. RAB-i keskseks ülesandeks on võtta vastu kohustatud isikutelt teateid rahapesu ja terrorismi rahastamise ning finantssanktsioonide rakendamise kohta. Neid teateid analüüsitakse ja vajadusel edastatakse pädevatele riigiasutustele või välisriigi andmehüroodele. Teadete tõhus analüüs on oluline, sest sellest sõltub rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine ning finantssanktsioonide rakendamine. Seega sõltub RAB-i tegevus otseselt esitatud teadete kvaliteedist. Uus teabesüsteem ehk portaal pakub turvalist, efektiivset ja kasutajasõbralikku keskkonda kohustatud isikutele andmete edastamiseks RAB-ile. Koos tagasisideandmise, statistika ja uute andmekontrolli funktsionaalsustega tagatakse parem suhtlus RAB-i ja kohustatud isikute vahel ning suurendatakse andmete kvaliteeti, millega tõstetakse ka RAB-i analüüsivõimekust. Uue teabesüsteemi eesmärgiks on luua teadete esitamiseks süsteem, mis on kaasaegne ja võimaldab tõsta teadete sisulist kvaliteeti selliselt, et teadete esitamine muudetakse mugavamaks. RAB-il väheneb teadete manuaalsele sisestamisele kuluv ressurs, kuna andmed esitatakse portaali kaudu ja ka tagasisidet nende kohta antakse portaali kaudu. RAB-i poolt on seega võimaldatud tõhusam teabe analüüs. Arenduste kaudu võimaldatakse RAB-il anda esitatud teadete kohta tagasisidet, mis omakorda motiveerib kohustatud isikuid edaspidi esitama veelgi kvaliteetsemaid andmeid.

2. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 9, muutes vastavalt järgnevate sätete numeratsiooni, ja sõnastada see järgmiselt:

„9) paragrahvi 50 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Nõuded Rahapesu Andmebüroole esitatava teate sisule, andmekoosseisule ja teate esitamise viisile kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

***Selgitus:** Paragrahvi 50 lõike 4 muutmine on vajalik selleks, et määrusega oleks võimalik ette näha ka teate esitamise viis. Sõnaselgelt on vajalik kehtestada, et teade esitatakse üksnes selleks ette nähtud süsteemi kaudu, välja arvatud juhul, kui see ei ole tehnilistel põhjustel võimalik. Praegu esineb olukordi, kus teade esitatakse mugavusest e-posti teel ja see põhjustab RAB-ile ressursikulu, kuna nõuab teate käsitsi registreerimist, andmeväljade täitmist jms. Lisaks on mõistlik loobuda konkreetse vormi kehtestamisest määrusega ja näha ette määrusega üksnes teates olev andmekoosseis, et anda paindlikkust esitada nõutavad andmed ka muus järjekorras kui kehtestatud formaalse vormi kujul.*

3. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 10, muutes vastavalt järgnevate sätete numeratsiooni, ja sõnastada see järgmiselt:

„10) paragrahvi 56 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Rahapesu Andmebüroo annab juhendi Rahapesu Andmebüroole esitatava teate esitamiseks.“;

***Selgitus:** Muudatusega laiendatakse RAB-i poolt antavaid juhendeid ning tuuakse ära, et teateesitamise juhendi andmise pädevus on RAB-il. Juhendi andmise pädevus on otstarbekas anda RAB-iile, et edaspidi oleks tehniliste muudatuste tegemisel võimalik ka juhendeid operatiivsemalt ja väiksema ressursiga muuta ning selleks ei ole vaja juhendi kehtestamist ministri määrusega.*

4. Muuta eelnõu § 1 punktis 15 toodud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 58¹ lõiget 1 ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Rahapesu Andmebürool on käesolevas seaduses sätestatud ülesannete, samuti välislepingust või Euroopa Liidu õigusaktist tulenevate ülesannete täitmiseks õigus töödelda isikuandmeid, sealhulgas isiku rahvuse andmeid ning muid eriliiki isikuandmeid, mille kohustatud isik on vabatahtlikult esitanud Rahapesu Andmebüroole teatamiskohustuse täitmise käigus, ja üldsusele suunatud või avalikest allikatest kättesaadavaid isikuandmeid.“

***Selgitus:** Eelnõu sõnastust täpsustatakse piiritlemaks, milliseid eriliiki isikuandmeid on RAB-il õigus oma seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks töödelda. RAB-ile esitatud teate kirjeldav osa võib sisaldada ka eriliiki isikuandmeid, millega teate esitaja põhjendab oma kahtlust. Tegemist on harvaesinevate juhtumitega, kuid millistel juhtudel võib see olla oluline osa põhjendamaks ja selgitamaks kahtluse tekkimisega seonduvaid asjaolusid. Säte ei anna RAB-ile õigust ega alust pärida riiklikest registritest või andmekogudest täiendavaid eriliiki isikuandmeid, vaid töödelda andmeid, mis kohustatud isikute poolt teatamiskohustuse täitmisel RAB-ni jõuavad.*

5. Muuta eelnõu § 1 punktis 18 toodud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 59² lõike 1 punkte 3 ja 4 ning sõnastada need järgmiselt:

„3) füüsilise ja juriidilise isiku vara ning majandustegevusega seotud andmed – kinnistute, sõidukite ja väikelaevade andmed, väärtpaberite andmed, äriregistri andmed, tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsiooni andmed, käibe- ja tollideklaratsiooni andmed;

4) käesoleva seaduse § 50 lõikes 4 nimetatud teates sisalduvad rahapesule ja terrorismi rahastamisele ja sellega seotud kuritegudele viitavad andmed ning teate menetlemisega seonduvad andmed, samuti käesoleva seaduse §-s 63 nimetatud rahvusvahelise infovahetuse käigus vahetatud andmed;

Selgitus: Eelnõu sõnastust täpsustatakse viitega äriregistri andmetele, mis hõlmab endas ka juriidilise isiku detailotsinguga seotud andmeid, laiemalt. Muudatusest hoolimata ei ole töödeldavates äriregistri andmetes sisalduv isikuandmete hulk suurem, kui eelnõu punktis 18 toodud § 59² lõike 1 punktis 1 nimetatud isikuandmed. Täiendavalt lisatakse puuduolev viide rahvusvahelise infovahetuse kohta, mille osas vahetatud andmed kuuluvad samuti andmekogu koosseisu.

6. Muuta eelnõu § 1 punktis 18 toodud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 59² lõiget 2 ja sõnastada see järgmiselt:

„(2) Käesoleva seaduse § 54 lõike 1 punktis 2 nimetatud strateegilise analüüsi ülesande täitmiseks töödeldakse pseudonüümitult ja automatiseeritult andmete kogumit, sealhulgas:

1) Rahapesu Andmebüroo poolt seaduses sätestatud ülesannete täitmise käigus saadud käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4, 5 ja 7 nimetatud andmed;

2) juriidiliste isikute kohta äriregistri, tegelike kasusaajate andmekogu, kinnistusraamatu ja liiklusregistri andmed ning majandustegevuse registri andmed Rahapesu Andmebüroo poolt väljastatud tegevuslubade kohta, samuti käibedeklaratsioonide, tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonide ja tollideklaratsioonide andmed;

3) füüsiliste isikute kohta äriregistri ja tegelike kasusaajate andmekogu andmed ning majandustegevuse registri andmed Rahapesu Andmebüroo poolt väljastatud tegevuslubade kohta.“

Selgitus: Eelnõu sõnastust täpsustatakse töödeldavate andmete kategooriate osas strateegilise analüüsi ülesande täitmiseks, tagamaks suuremat selgust. Sättes loetletakse füüsilisi ja juriidilisi isikuid puudutavad andmekategooriad, mille töötlemine on strateegilise analüüsi teostamiseks lubatav.

RahaPTS § 54 lõike 1 punktis 2 nimetatud eesmärgil toimuvat andmete kogumi töötlust teostatakse pseudonüümitud kujul, sealhulgas automatiseeritult. Kuigi RAB täidab ka praegu kõiki oma ülesandeid, tehakse paljud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonna juhtimisotsused vananenud andmete põhjal või tuginedes üksnes ekspertarvamusele, mistõttu toimub pigem tagantjärgi reageerimine. Andmete töötlemine on toimunud suures osas mehhaanilise tükitööna, mis on oluliselt pärssinud töökiirust, kuna andmete mehhaaniline töötlemine on ajakulukas ning vajab suurt inimressurssi. Analüüsi uurimisküsimuste ja -meetodite järgi on igakordselt valitud asjakohased andmeallikad ja -koosseisud ning välistelt allikatelt soovitud kujul andmete saamine ja analüüsiks ettevalmistamine on võtnud aega mitmed kuud. Analüüsi valmimisel võib tuvastatud riskipilt olla aga juba aegunud ja sellele reageerimine ei pruugi olla tulemuslik.

Strateegilise analüüsi läbiviimisel toimub sättes nimetatud andmekategooriate ulatuses andmeandjate andmestiku kogumine pidevalt ja ka automatiseeritult. Riiklikest registritest

(äriregister, tegelike kasusaajate andmekogu, kinnistusraamat, liiklusregister, majandustegevuse register, maksukohustuslaste registrist käibedeklaratsiooni, tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsiooni ning tollideklaratsiooni andmed), kus viidatud andmed asuvad, kogutakse andmeid peamiselt turvalise andmevahetuskeskkonna X-tee kaudu. Äriregistrist (ka füüsiliste isikute andmed) päritavate andmete koosseis on järgnev: nimi; registrikood; õiguslik vorm; aadress; kontaktandmed; juhatuse liikmete andmed; asutamise kuupäev; andmed ühinemise, jagunemise ja ümberkujundamise ning lõpetamise, tegevuse jätkamise, registrist kustutamise ja registrisse ennistamise kohta; osa- või aktsiakapitali rahaline suurusosanike nimed ja isiku- või registrikoodid; usaldusosanike andmed ja sissemaksete suurus; pandipidaja nimi ja isiku- või registrikood; esindusõiguse andmed; majandusaasta algus ja lõpp; välismaa äriühingu ja filiaali registrikoodid; välismaa äriühingu ja filiaali ärinimed; välismaa äriühingu ja filiaali aadressid; välismaa äriühingu õiguslik vorm; välismaa äriühingu osa- või aktsiakapitali suurus; füüsilisest isikust ettevõtja isikunimi ja -kood; füüsilisest isikust ettevõtja registrikood; füüsilisest isikust ettevõtja ärinimi; füüsilisest isikust ettevõtja aadress; füüsilisest isikust ettevõtja kontaktandmed; põhitegevusala; äri- ja ettevõtluskeeldude andmed; majandusaasta aruanded. Ja tegelike kasusaajate andmekogust päritavate andmete koosseis on järgnev: ees- ja perekonnanimi või juriidilise isiku nimi; isiku liik; isikukood; välisriik; sünniriik; sünnikuupäev; aadress; kontaktandmed; roll seoses usaldushaldusega; algus- ja lõppkuupäev.

Sobivuse korral kasutatakse registrite olemasolevaid X-tee teenuseid, kuid vajadusel tellib RAB uute teenuste arendamise. RABIS-e andmekogu volitatud töötleja Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse keskkonnas teostatakse enne andmete Rahapesu Andmebüroo andmekogusse salvestamist andmete pseudonüümimine. Andmetöötluse vajadus pseudonüümitud kujul tuleneb asjaolust, et RahaPTS § 54 lõike 1 punkti 2 tähenduses toimuva strateegilise analüüsi käigus on vaja töödelda andmeid suures hulgas ehk andmete kogumina. Andmete kogum on määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 6 kohaselt isikuandmete igasugune korrastatud kogum, millest võib andmeid leida teatavate kriteeriumide põhjal, olenemata sellest, kas kõnealune andmete kogum on funktsionaalsel või geograafilisel põhimõttel tsentraliseeritud, detsentraliseeritud või hajutatud. Andmete pseudonüümimine on määruse (EL) 2016/679 artikli 31 lõike 1 punkti a kohaselt üks tehnilistest meetmetest, mida andmete vastutav töötleja peab andmete töötlemise ulatust ja laadi arvestades rakendama, välistamaks ohte füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele. Strateegilise analüüsi tarbeks töödeldakse nii füüsiliste kui ka juriidiliste isikute andmeid, seega on kohane rakendada riske maandava meetmena andmete pseudonüümiseerimist.

Lähtuvalt nii sisemistest vajadustest kui ka rahvusvahelisest soovituselt (FATF soovitus 29) on tõusetunud esile strateegilise analüüsi funktsiooni loomise ja arendamise vajadus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel. Ilmestavaks näiteks on FATF-i poolt välja toodu, mille kohaselt täheldatakse rahvusvahelise kaubanduse mahtude suurenemise tõttu kauplejate sektori rahapesu ja terrorismi rahastamise haavatavuse riski kasvu. Kaubanduspõhine rahapesu (TBML – trade based money laundering) on kriminaaltulu varjamise protsess, kus kasutatakse vara liigutamiseks kaubandustehinguid, et üritada legaliseerida kuritegelikku päritolu vara. Praktikas on võimalik antud eesmärki saavutada imporditud või eksporditud kauba hinna, koguse ja kvaliteedi moonutamisega. Kaubanduspõhise rahapesu mahtu on Euroopa Liidus perioodil 2005–2015 hinnatud vahemikku 0,9 kuni 1,8 triljonit dollarit aastas. Eesti puhul oli tulemuseks 7,5%–16,7%

väliskaubanduse kogumahust.¹ Statistikaameti andmetel oli 2022. a rahvusvahelise kaubavoo (eksport ja import) maht kokku ca 46 miljardit eurot. RAB väljastas 2023. aastal tüpoloogiateate, kus kirjeldas ära Eestiga seotud kaubanduspõhist rahapesu kahtlust käsitlevates juhtumites ohuindikaatorid.² Kirjeldatud olukorras võimaldaks andmete kogum analüüsisida, kas kaubamaht ja -vood ning rahasummad ja -vood on omavahelises loogilises seoses. Sellise analüüsi tulemusel võib näiteks ilmned, et mõne jurisdiktsiooniga on rahavoogudega seotud andmete põhjal järeldatav ulatuslik kaubavahetus, kuid reaalselt kaupa ei liigu, mis puhul tuleks juhtumit edasi süvitsi analüüsisida. Tuvastades konkreetseid juhtumi- või juhtumite kogumi põhiseid anomaaliaid, mis viitavad rahapesu ja terrorismi rahastamise või seotud kuritegevuse kahtlusele, pseudonüümitud andmed depseudonüümitakse ja suunatakse juhtumipõhisesse analüüsi. Kui üksikanalüüsis saab kinnitust rahapesu kahtlus, siis edastatakse vajalik teave uurimisasutusele.

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seisukohalt omavad mõju nii kohustatud isikute poolt esitatud teadete menetlemine kui vastavate majandussektorite analüüs, sealhulgas strateegiline analüüs. Andmete kogumile tuginevate rahapesualaste järelduste tegemine on abiks erinevatel tasemetel juhtimisotsuste langetamisel. Juhtimisotsused on näiteks seadusandlike lünkade parandamise vajaduse, ametite vahelise koostöö muutmise ja RAB-i sisese ressursipaigutuse üle otsustamine, kuid mõnes majandussektoris ka rahapesu või terrorismi rahastamise riski kasvamiselt sellele reageerimine. Läbi eelnimetatud tegevuste on eesmärk tõsta rahapesuvastase võitluse tõhusust, kasutada ressursse optimaalsemalt ning piirata halduskoormuse kasvu.

Andmete töötlemine kogumina ja automatiseeritult kiirendab ja muudab efektiivsemaks kuritegude ja kuritegelike mustrite avastamise ning neile adekvaatse reageerimise. Strateegilise analüüsi teostamisel suunab RAB edasiselt oma fookuse juriidiliste isikute kaudu toime pandud rahapesule. Füüsiliste isikute andmeid töödeldakse üksnes minimaalses vajalikus ulatuses, et luua erinevaid seoseid ettevõtete vahel ning tuvastada suuremahulisi rahapesu kaasuseid. Strateegilise analüüsi käigus töödeldakse andmeid pseudonüümituna, mis on sobiv viis eesmärgi saavutamiseks ja pehmemdab riivet isiku põhiõigustele, kuivõrd depseudonüüimise vajadus esineb vaid rahapesu ja terrorismi rahastamise või seotud kuritegevuse kahtluse korral. Strateegilise analüüsi tarbeks võib andmeid töödelda ning on ka seni töödeldud käsitsi, kuid sel meetodil on välistatud reaalses riskipildi tekkimine, mis aitab RAB-il keskenduda riskide vaates olulisimale ehk potentsiaalsete rahapesu ja terrorismi rahastamise juhtumite avastamisele ning andmete kogumi pinnalt trendide ja mustrite ilmestumisel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisele. Seega kokkuvõtvalt on kirjeldatud meetodid sobivaks ja asendamatuks abinõuks nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

Andmete töötlemine eelnimetatud viisil on vajalik, kuivõrd selle peamine eesmärk on tõkestada rahapesu ja terrorismi rahastamise kuritegusid. Õigeaegset ja asjakohast reageerimist ei ole võimalik tagada, kui puudub teadmine reaalses toimuvast või puuduvad andmed, mille põhjal hinnata esinevaid anomaaliaid. Hinnang trendi või mustri olemasolule

---

¹ *Estimates of Trade Based Money Laundering within the European Union*. Mariana Saenz, Joshua J. Lewer, 2022,

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00036846.2022.2141444?journalCode=raec20>

² Tüpoloogiateade 4TT202305. Kaubanduspõhine rahapesu. Rahapesu Andmehüroo, 2023, <https://fiu.ee/sites/default/files/documents/2023-09/T%C3%BCpoloogiateade%204TT202305.pdf>

on adekvaatsem, kui see on antud suure hulga algandmete pinnalt, mistõttu on andmete kogumi töötlemine vajalik ja asendamatu abinõu.

7. Muuta eelnõu § 1 punktis 18 toodud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 59² lõiget 3 ja sõnastada see järgmiselt:

„(3) Pseudonüümitud andmete depseudonüümimine, millega isikut mittetuvastavad andmed muudetakse uuesti isikut tuvastavaks, on lubatud üksnes juhul, kui esineb rahapesu või terrorismi rahastamise või sellega seotud kuriteo või finantssanktsiooni rikkumise põhjendatud kahtlus. Rahapesu Andmebüroo juhi volitatud ametnik kooskõlastab pseudonüümitud andmete depseudonüümimise taotluse Rahapesu Andmebüroo andmekaitse spetsialistiga, kes kontrollib toimingut vastavalt depseudonüümimise tingimustele.“

***Selgitus:** Eelnõu sõnastust täpsustatakse ning lisatakse, et andmete depseudonüümiseerimiseks peab esinema põhjendatud kahtlus, mis on lahti kirjeldatud pseudonüümitud andmete kogumi depseudonüümimise taotluses ning vastav taotlus tuleb kooskõlastada Rahapesu Andmebüroo andmekaitse spetsialistiga.*

8. Täiendada eelnõu § 1 punktis 18 toodud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 59² lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Depseudonüümitud andmed läbivad uue analüüsi. Kui analüüsi tulemusena tuvastatud infot ei edastata rahapesu või terrorismi rahastamise või sellega seotud kuritegude või finantssanktsiooni rikkumise tõkestamiseks, tuvastamiseks ja uurimiseks kas uurimisasutusele, prokuratuurile või rahapesu andmebüroo ülesandeid täitvale välisriigi asutusele, kustutatakse depseudonüümitud andmed viivitamata.“

***Selgitus:** Enne strateegilise analüüsi andmelattu andmete laadimist pseudonüümitakse nimed, registri- ja isikukoodid, aadressid (välja arvatud maakonna/linna nimi), kontaktandmed, sõidukite registreerimismärgid ja kerenumbrid, kinnistute katastrinumbrid ja registriosa numbrid. Analüüsi käigus ilmnenu rahapesu või terrorismi rahastamise või sellega seotud kuriteo tunnustega andmeväljavõtte depseudonüümimiseks peavad andma kooskõlastuse RAB-i juhi volitatud ametnik ja andmekaitse spetsialist. Hinnanguliselt jääb depseudonüümimist vajavate isikute koguarv aastas alla 200. Depseudonüümimise järel läbivad andmed juhtumipõhise analüüsi analoogselt RAB-ile esitatud teadetega. Juhtumite osas, kus ei õnnestu koguda piisavaid faktilisi asjaolusid või puudub muu alus edastuste tegemiseks uurimisasutustele, prokuratuurile või rahapesu andmebüroo ülesandeid täitvale välisriigi asutusele, kustutatakse depseudonüümiseeritud andmed viivitamatult. Strateegiliseks analüüsiks kasutatavate pseudonüümitud andmete, mis uueks analüüsiks depseudonüümiti, tähised asendatakse jätkuvaks strateegiliseks analüüsiks uue unikaalse tähisega, tagamaks, et varasema pseudonüümi alusel ei oleks isik edasiselt tuvastatav. RABIS-e andmekogus ei tehta süsteemi poolt automaatselt ühtegi otsust, mis oleks negatiivse mõjuga andmesubjektidele. Kaasaegsete tehniliste lahenduste kasutamine kiirendab infotöötlust, kuid kõik andmesubjekte mõjutavad otsused langetatakse RAB-i töötajate poolt.*

9. Jätta eelnõu § 1 punktis 31 toodud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 72 lõike 2¹ punktist 3 välja tekstiosa „või eraõigusliku juriidilise isiku“.

Selgitus: Punktis jäetakse välja viide eraõigusliku juriidilise isiku andmekogule, kuivõrd isiku korrektse ärialase maine kontrollimise puhul eraõigusliku juriidilise isiku andmekogust andmeid ei pärita..

10. Täiendada eelnõu uue §-ga 2, muutes vastavalt järgneva paragrahvi numeratsiooni

„§ 2. Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse muutmine

Rahvusvahelise sanktsiooni seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 21 lõike 1 teist lauset täiendatakse pärast sõnu „Rahapesu Andmebürood“ sõnadega „selleks ette nähtud süsteemi kaudu“;

Selgitus: Seadusemuudatuse jõustumise ajaks on RAB-il valminud uus teabesüsteem, mille kaudu on võimalik kohustatud isikutel teateid esitada. Senine veebivorm on plaanis kaotada, mistõttu ei vasta seaduse sõnastus enam tegelikkusele. RAB-i keskseks ülesandeks on võtta vastu kohustatud isikutelt teateid rahapesu ja terrorismi rahastamise ning finantssanktsioonide rakendamise kohta. Neid teateid analüüsitakse ja vajadusel edastatakse pädevatele riigiasutustele või välisriigi andmebüroodele. Teadete tõhus analüüs on oluline, sest sellest sõltub rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine ning finantssanktsioonide rakendamine. Seega sõltub RAB-i tegevus otseselt esitatud teadete kvaliteedist. Uus teabesüsteem ehk portaal pakub turvalist, efektiivset ja kasutajasõbralikku keskkonda kohustatud isikutele andmete edastamiseks RAB-ile. Koos tagasisidestamise, statistika ja uute andmekontrolli funktsionaalsustega tagatakse parem suhtlus RAB-i ja kohustatud isikute vahel ning suurendatakse andmete kvaliteeti, millega tõstetakse ka RAB-i analüüsisivõimekust. Uue teabesüsteemi eesmärgiks on luua teadete esitamiseks süsteem, mis on kaasaegne ja võimaldab tõsta teadete sisulist kvaliteeti selliselt, et teadete esitamine muudetakse mugavamaks. RAB-il väheneb teadete manuaalsele sisestamisele kuluv ressurss, kuna andmed esitatakse portaali kaudu ja ka tagasisidet nende kohta antakse portaali kaudu. RAB-i poolt on seega võimaldatud tõhusam teabe analüüs. Arenduste kaudu võimaldatakse RAB-il anda esitatud teadete kohta tagasisidet, mis omakorda motiveerib kohustatud isikuid edaspidi esitama veelgi kvaliteetsemaid andmeid.

2) paragrahvi 21 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Käesoleva paragrahvi lõigetest 1 ja 4 tuleneva teavitamiskohustuse täitmiseks Rahapesu Andmebüroole esitatava teate andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

Selgitus: Paragrahvi 21 lõiget 5 muudetakse seetõttu, et mõistlik on loobuda formaalse vormi kehtestamisest määrusega ja näha määrusega ette üksnes teates olev andmekoosseis. See annab paindlikkust esitada nõutavad andmed ka muus järjekorras kui kehtestatud formaalse vormi kujul. Juhendite andmine on edaspidi RAB-i pädevuses seetõttu, et muudatuste tekkimise vajadusel, näiteks infosüsteemis tehniliste muudatuste tegemisel, oleks võimalik juhendeid operatiivsemalt ja väiksema ressursiga muuta.

11. Täiendada eelnõu § 3 uue punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 8, 9 ja 10 ning § 2 punktid 1 ja 2 jõustuvad 2026. aasta 1. jaanuaril.“

Selgitus: Muudatuste jõustumise aeg 1. jaanuar 2026 on seotud arenduste valmimisega ja valmidusega võtta uus süsteem kasutusele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Liina Malm
Liina.Malm@fin.ee